

Vaikuttavuustutkimus hyvinvointialueella: Katsaus policy brief:eistä ja tutkimushaasteista

PSHVA tulevaisuus- ja strategiajaosto 16.4.2026

Tomi Mäki-Opas ym.

Professori, yhteiskuntapolitiikka, vaikuttavuus

Itä-Suomen yliopisto, Vaikuttavuuden talo

Pohjois-Savon hyvinvointialue, Sosiaali-, hyvinvointi- ja
pelastuspalvelujen tutkimuskeskus

SISÄLTÖ

- Mikä on Policy Brief?
- Katsaus Policy Brief:stä
- Kohdattu tutkimuksen tekemisen haasteita

MIKÄ ON "POLICY BRIEF" / TUTKIMUKSESTA TIIVIISTI?

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Hankkeen logo

POLITIikka SUOSITUS / POLICY BRIEF

Otsikko Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing

Tiivistelmä Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Sed ut perspiciatis unde omnis iste.

1. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua
2. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua
3. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua
4. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua

Kirjoittaja, kirjoittaja kirjoittaja

- Avoimesti ja helposti saatavilla oleva julkaisumuoto, joka tavoitteena on **tukea tutkimustietoon perustuvaa päätöksentekoa ja asiantuntijatyötä**
- **Tiivistys tutkimuksen päätuloksista, niiden merkityksestä** suhteessa aikaisempaan muuhun tutkimukseen **ja näihin perustuvat suositukset**
- **Kuroo umpeen kuilua akateemisen tutkimuksen ja käytännön välillä!**

23.3.2026

3

VAIKUTTAVUUSTUTKIMUSHANKKEET, JOIDEN POLICY BRIEFEJÄ ESITELLÄÄN:

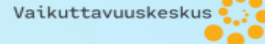
- 1) Hyvinvoinnin edistäminen ja perustason sote-palveluiden integraation vaikuttavuuden parantaminen (**HYPE, RRP 2023-2025**)
- 2) Paljon palveluita käyttävien palveluketjun vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus (**PALVA, RRP 2024-2025**)
- 3) Yksilöllinen mielen hyvinvoinnin edistäminen korkean riskin aikuisväestössä: toimijuus, pelillistäminen ja digitaalinen interventio (**PREWELL, AKA 2024-2028**)
- 4) Asiakasturvallisuus ja vaikuttavuus paljon palveluja tarvitsevien aikuisten asiakasprosesseissa (**TURVA, sostyö VTR 2024-2026**)

HYPE POLICY BRIEF 1/3

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

POLITIIKKA SUOSITUS / POLICY BRIEF

Vointimittareiden hyödyntäminen pohjoissavolaisten terveyden ja hyvinvoinnin arvioinnissa

Vaikuttavuuden arvioinnille on sosiaali- ja terveydenhuollossa edelleen kasvava tarve. Kansallisesti yhdenmukaista potilaiden raportointia vaikuttavuustietoa voidaan kerätä vointimittareilla eli validoiduilla kyselyillä, joilla potilas itse arvioi hyvinvointiaan ja elämänlaatuaan. Erilaiset vointimittarit kuvaavat hyvinvointia ja elämänlaatua eri näkökulmista, ja ymmärtämällä paremmin mittareiden painoalueita ja eroja voimme hyödyntää niitä tehokkaammin hyvinvointitiedolla johtamisessa ja hoidon ja palveluiden vaikuttavuuden parantamisessa.

Tämän raportin aineistona on HYPE-hankkeen poikkileikkaustutkimuksena kerätty hyvinvointikysely täysi-ikäisiltä pohjoissavolaaisilta (n = 3133). Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella väestön taustatekijöiden, sairauksien ja terveyskäyttämisen yhteyttä koettuun hyvinvointiin ja terveyteen. Vastaava aineisto kerättiin hankkeessa myös kansallisesti edustavana.

Keskeiset tuloksemme ja aikaisempaan tutkimukseen perustuvat suosituksemme ovat:

1. Pohjoissavolaisten miesten ja nuorten tyytyväisyys elämään oli matalaa, mutta naisten ja ikääntyneiden terveyteen liittyvä elämänlaatu oli heikompaa.
2. Heikommin taloudellisesti toimeentulevien sekä vähän liikkuvien elämänlaatu ja tyytyväisyys elämään olivat säännönmukaisesti heikkoa.
3. Erityisesti mielenterveyteen liittyvät pitkäaikaissairaudet olivat yhteydessä myös elämään tyytyväisyyteen negatiivisesti.
4. Hyvinvointitiedolla johtamisessa tulisi hyödyntää kansallisesti yhdenmukaisia vointimittareita, jotta väestön hyvinvointia ja elämänlaatua voidaan arvioida systemaattisesti ja terveyttä ja hyvinvointia edistää tehokkaammin.

Hanna Rekola, Tiina Ahonen, Anna-Sofia Holappa, Kati Kinnunen, Tomi Mäki-Opas

- 1) Pohjoissavolaisten miesten ja nuorten tyytyväisyys elämään oli matalaa, mutta naisten ja ikääntyneiden terveyteen liittyvä elämänlaatu oli heikompaa.
- 2) Heikommin taloudellisesti toimeentulevien sekä vähän liikkuvien elämänlaatu ja tyytyväisyys elämään olivat säännönmukaisesti heikkoa.
- 3) Erityisesti mielenterveyteen liittyvät pitkäaikaissairaudet olivat negatiivisesti yhteydessä elämään tyytyväisyyteen.
- 4) Hyvinvointitiedolla johtamisessa tulisi hyödyntää kansallisesti yhdenmukaisia vointimittareita, jotta väestön hyvinvointia ja elämänlaatua voidaan arvioida systemaattisesti ja terveyttä ja hyvinvointia edistää tehokkaammin.

HYPE POLICY BRIEF 2/3

POLICY BRIEF:

Pohjoissavolaisten suhtautuminen vointimittareiden hyödyntämiseen terveydenhuollossa

Hoidon laadun ja vaikuttavuuden arviointi on edellytys terveydenhuollon toiminnan johtamiselle ja kehittämiselle. Vaikuttavuutta voidaan arvioida vointimittareilla eli validoiduilla kyselyillä, joilla potilas itse arvioi hyvinvointiaan. Mittarin avulla raportoitu tieto on hyödynnettävissä, terveydenhuollon käytettävissä ja vertailtavissa eri potilasryhmien, organisaatioiden ja alueiden välillä. Tietoa asiakkaiden ja potilaiden kokemuksista vointimittareiden käyttöön liittyen on verrattain vähän.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella pohjoissavolaisten väestön suhtautumista erilaisten vointimittareiden hyödyntämiseen terveydenhuollossa ja toimia päätöksenteon tukena. Aineistona hyödynnettiin HYPE-hankkeessa kerättyä hyvinvointikyselyä. Kyselytutkimuksen kohderyhmänä oli täysi-ikäiset pohjoissavolaiset (n=3133) ja vastaava aineisto (n=3953) kerättiin hankkeessa myös kansallisesti edustavana.

Keskeiset tuloksemme ja aiempaan tutkimustietoon perustuvat suositukset ovat:

1. Pohjoissavolaiset suhtautuvat yleisesti myönteisesti kerätyn vointitiedon hyödyntämiseen terveydenhuollon eri käyttötarkoituksiin. Vähiten myönteistä suhtautumista oli valtakunnallisten sote-palvelujen kehittämistä varten tapahtuvaan tiedon hyödyntämiseen.
2. Naiset suhtautuivat miehiä myönteisemmin ja korkeammin koulutetut matalammin koulutettuja myönteisemmin kerättyjen tietojen hyödyntämiseen eri käyttötarkoituksiin.
3. Käyttöön otettavista vointimittareista sekä kerättävän tiedon käyttötarkoituksista ja hyödyistä tulee informoida asiakkaita ja potilaita entistä paremmin, jotta heidät saadaan sitoutumaan PROM-kyselyihin osallistumiseen. PROM-tiedon tarkoituksenmukainen hyödyntäminen lisää sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuutta, mikä hyödyttää myös tiedon antajaa.

Tuukka Kelahaara, Hanna Rekola, Tomi Mäki-Opas

1) Pohjoissavolaiset suhtautuvat yleisesti myönteisesti kerätyn vointitiedon hyödyntämiseen terveydenhuollon eri käyttötarkoituksiin.

2) Naiset ja korkeammin koulutetut suhtautuvat myönteisemmin kerättyjen tietojen hyödyntämiseen eri käyttötarkoituksiin.

3) Käyttöön otettavista vointimittareista sekä kerättävän tiedon käyttötarkoituksista ja hyödyistä tulee informoida asiakkaita ja potilaita entistä paremmin, jotta heidät saadaan sitoutumaan PROM-kyselyihin osallistumiseen.

HYPE POLICY BRIEF 3/3

UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND

HYPE
HYVINVOINTI & VAIKUTTAVUUS

Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

Pohjois-Savon hyvinvointialue Vaikuttavuuskeskus

POLITIikka Suositus / POLICY BRIEF

Visuaaliset vertaiskehittämisen työkalut vahvistavat lisäsairauksien ehkäisyä tyyppin 2 diabetesta sairastavilla Pohjois-Savossa

Vaikuttavuusperustainen tiedolla johtaminen ja vertaiskehittäminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella oli HYPE-hankkeen keskeinen kehityskohde. Pohjois-Savon hyvinvointialueen perusterveydenhuollon palveluntuottajien välisessä vertailussa tarkasteltiin visuaalisesti tyyppin 2 diabetesta sairastavien henkilöiden hoitotasapainoa ja komplikaatioriskiä. Pohjois-Savon hyvinvointialueella kehitettiin Tyyppin 2 diabetes -raportointia, jonka avulla organisaatiossa voidaan seurata vaikuttavuustavoitteiden toteutumista.

Keskeiset suositukset:

1. Visuaaliset työvälineet vievät yksiköiden ja alueiden välisen vertaiskehittämisen uudelle tasolle.
2. Selkeä visualisointi vahvistaa käytännön tiedolla johtamista.

11/2025
UEF: Jari Heiskanen, Piia Lavikainen ja Janne Martikainen
PSHVA: Sonja Julkunen, Sini Väänänen ja Kati Kinnunen

1) Vertaiskehittämisen työkalut vahvistavat T2D lisäsairauksien ehkäisyä

2) Visuaaliset työvälineet vievät yksiköiden ja hyvinvointialueiden välisen vertaiskehittämisen uudelle tasolle

3) Selkeä visualisointi vahvistaa käytännön tiedolla johtamista

PALVA POLICY BRIEF 1/2

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

POLITIikkASUOSITUS

Mika Kiela, Anna-Sofia Holappa & Aini Pehkonen

Moniammatillinen toimintamalli vähentää palvelujen käyttöä

Suhteellisesti pieni asiakasryhmä aiheuttaa merkittävän osuuden sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista. Heidän palvelunkäyttönsä on moninkertainen muihin verrattuna. **Paljon palveluja käyttävien** asiakkaiden tarpeet kytkeytyvät usein pitkäaikaissairauksiin, mielenterveyden haasteisiin, pähteiden käyttöön sekä erilaisiin sosiaalisiin vaikeuksiin. Ilmiö on kansainvälisesti tunnistettu ja aiheuttaa merkittäviä kustannuksia yhteiskunnalle. Suomessa yhden asiakkaan vuosittaiset kustannukset voivat kohota useisiin kymmeniin tuhansiin euroihin.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella tähän haasteeseen on vastattu **Monialaisen Tiimin (MOTI)** avulla. Tiimi kokoaa yhteen eri sektoreiden asiantuntijoita, ja sen tavoitteena on löytää pitkäjänteisiä ratkaisuja asiakkaiden palvelutarpeisiin. Aineistona tässä raportissa käytetään **PALVA-hankkeen** (*Paljon palveluita käyttävien palvelukeljon vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus*) kolmannen osatutkimuksen rekisteriaineistoa. Tässä osatutkimuksessa tutkittiin monialaisen intervention vaikuttavuutta paljon palveluja tarvitsevilla asiakkuuksissa. Aineisto koostuu MOTI-interventioon osallistuneiden asiakkaiden (N=47) perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon käytintiedoista kahdelta vuodelta ennen interventiota joulukuuhun 2024 saakka. Raportin tavoitteena on tarkastella moniammatillisen intervention vaikutusta runsaasti palveluja käyttävien asiakkaiden palvelujen käyttöön.

Moniammatillinen interventio (MOTI) tarjoaa keinon runsaan palvelukäytön vähentämiseen:

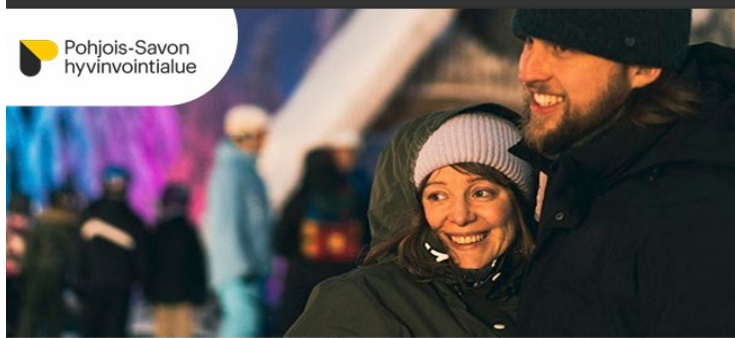
- ❖ Tunnistaa tehokkaammin monialaisia palveluja käyttävät ja ohjata heidät MOTI-interventioon nopeammin
- ❖ Moniammatillista työtä tulee lisätä, jotta SOTE-palvelujen integraatio toteutuu myös käytännön asiakastyössä.
- ❖ Sosiaalihuollon kuntouttavia palveluja tulee vahvistaa

PALVA POLICY BRIEF 2/2

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

POLITIIKKASUOSITUS

Henna Harju, Sakari Kainulainen & Tomi Mäki-Opas

Sosiaalihuollon vaikuttavuuden arviointia tulee vahvistaa

Hyvinvointialueiden kansallisissa tavoitteissa vuosille 2025–2029 korostetaan keskeisesti vaikuttavuutta, asiakaslähtöisyyttä ja taloudellista kestävyyttä. Tiedolla johtaminen on olennainen keino näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Sosiaalihuollossa on tunnistettu tarve siirtyä palvelusuoritteiden tarkastelusta asiakkaille tuotettujen vaikutusten mittaamiseen. Kuitenkin tällä hetkellä vaikuttavuuden arvioinnin ja mittaamisen työkalut puuttuu sosiaalialalta, ja tieto asiakkaissa tapahtuvista vaikutuksista on vähäistä tai puuttuu kokonaan. Tämä estää luotettavan vaikuttavuuden arvioinnin toteuttamisen ja tiedolla johtamisen kehittämisen.

Tämä politiikkasuositus on laadittu Itä-Suomen yhteistyöalueen (YTA) hyvinvointialueilta kerätyn tiedon pohjalta ja se sisältää suosituksia, joilla pyritään vahvistamaan sosiaalihuollon vaikuttavuuden mittaamista ja tiedolla johtamista sekä alueellisella että kansallisella tasolla.

Sosiaalihuollon vaikuttavuuden arviointiin tarvitaan vahvempaa kansallista ohjausta ja yhtenäiset mittarit:

- ❖ Mittaamiseen ja vaikuttavuuteen liittyvää osaamista ja työkaluita tulee kehittää.
- ❖ Edellyttää vuoropuhelua ja läpinäkyvyyttä.
- ❖ Vaikuttavuuden tutkimusta tulee lisätä.

PREWELL TULOKSET 1/2

POLITIikka SUOSITUS / POLICY BRIEF

BitHabit-hyvinvointisovelluksen vaikuttavuus ja käyttöön vaikuttavat tekijät työikäisessä väestössä

Digitaalinen mielen hyvinvoinnin edistäminen voi tarjota ratkaisumalleja sosiaali- ja terveyspalveluiden kuormitukseen. Digitaalisilla hyvinvointi-interventioilla voi olla myönteisiä vaikutuksia mielen hyvinvointiin ja terveellisiin elintapoihin. Ne eivät kuitenkaan vaikuta sopivan kaikille ja tarvitsemme lisää tietoa siitä, missä ryhmissä sovellukset ovat tehokkaita, millaisia eroja käytössä on eri väestöryhmien välillä ja miten sovelluksia kannattaisi kehittää.

HYPE-hankkeessa (Hyvinvoinnin edistämisen ja perustason sote-palveluiden integraation vaikuttavuuden parantaminen Pohjois-Savossa) havaitsimme alustavaa näyttöä BitHabit-sovelluksen vaikuttavuudesta mielen hyvinvoinnille ja terveellisille elintavoille. Tutkittavien taustatekijät olivat yhteydessä siihen, kuinka todennäköisesti BitHabit-sovellus otettiin käyttöön, kuinka aktiivisesti sitä käytettiin sekä millaisia pieniä tekoja valittiin.

Toteutimme interventiotutkimuksen työikäisille pohjoissavolaisille (n = 1704). Tutkimuksessa mielen hyvinvointia arvioitiin monipuolisesti hyvinvointimittareilla (SWEMWBS, PHQ-9, UCLA-3, tyytyväisyys elämään, toimintamahdollisuudet). Lisäksi keräsimme tietoa terveellisistä elintavoista ja tyypilliset sosiodemografiset taustatiedot. Alustavissa analyyseissä on hyödynnetty jakaumien keskiarvojen ja frekvenssien vertailua sekä 95 % luottamusvälejä.

Keskeiset tuloksemme ja tutkimukseen perustuvat suosituksemme ovat:

1. BitHabit-sovelluksen käytöllä voi olla myönteisiä vaikutuksia mielen hyvinvointiin ja terveellisempiin elintapoihin.
2. Naiset, korkeasti koulutetut ja nuoret kokeilivat todennäköisemmin sovellusta, mutta iäkkäämmät käyttivät sovellusta aktiivisemmin. Taustatekijät näyttivät vaikuttavan myös sovelluksen käyttötapoihin.
3. Hyvinvointisovellukset voivat tarjota hyvinvointialueille kustannustehokkaan työkalun niin intensiivisempää tukea tarvitsevien asukkaiden seulomiseen, kuin väestön terveellisten elintapojen edistämiseen.

Hanna Rekola, Tiina Ahonen, Anna-Sofia Holappa, Ulla Sankilampi, Tomi Mäki-Opas

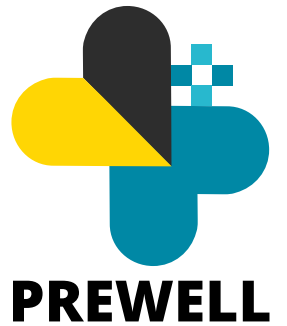
1) BitHabit-sovelluksen käytöllä voi olla myönteisiä vaikutuksia mielen hyvinvointiin ja terveellisempiin elintapoihin.

2) Naiset, korkeasti koulutetut ja nuoret kokeilivat todennäköisemmin sovellusta, mutta iäkkäämmät käyttivät sovellusta aktiivisemmin.

3) Hyvinvointisovellukset voivat tarjota hyvinvointialueille kustannustehokkaan työkalun niin intensiivisempää tukea tarvitsevien asukkaiden seulomiseen, kuin väestön terveellisten elintapojen edistämiseen.

PREWELL TULOKSET 2/2:

POLITIIKKA SUOSITUS / POLICY BRIEF

Hyvinvointialueen mahdollisuudet tukea käyttäjien motivaatiota ja lisätä digitaalisten hyvinvointisovellusten vaikuttavuutta

Haastattelututkimuksen alustavien tulosten perusteella kaikki BitHabit-sovelluksen käyttäjäryhmät vaikuttivat motivoituneilta hyvinvointinsa edistämiseen. Tieteellinen näyttö sovelluksen hyödyistä, helppokäyttöisyydestä ja uskottavuudesta lisäsivät käyttäjien valmiutta elintapamuutoksiin. Tulostemme perusteella hyvinvoinnin edistämiseen tarjottavien digitaalisten sovellusten tulisi tarjota mahdollisimman yksilöllinen mukautuvuus, sillä tarpeet selvästi vaihtelevat erityisesti haavoittuvien ryhmien osalta.

Tämä raportti perustuu keväällä 2026 kerättyyn puolistrukturoituun haastatteluaineistoon, johon osallistui 10 BitHabit-sovelluksen käyttäjää. Haastatteluissa selvitettiin käyttäjien kokemuksia sovelluksen käytöstä, käyttöaktiivisuudesta ja koetuista vaikutuksista arkeen ja hyvinvointiin. Aineisto analysoitiin induktiivisella teema-analyysillä.

Alustavat tuloksemme ja niihin perustuvat suosituksemme ovat:

1. Motivaatiota hyvinvoinnin edistämiseen ja digitaalisen hyvinvointisovelluksen kokeilemiseen löytyy kaikilta tutkimukseen hakeutuneilta, niin työssäkäyville kuin haavoittuvassa asemassa olevilta ryhmiltä.
2. Tieteellinen näyttö sovelluksen vaikuttavuudesta lisäsi tutkimukseen osallistujien luottamusta sen hyödyllisyyteen.
3. Hyvinvointisovellusten tulisi tarjota mahdollisimman yksilöllinen mukautuvuus, sillä tarpeet vaihtelevat erityisesti haavoittuvien ryhmien osalta.

Tiina Ampuja, Hanna Rekola, Tomi Mäki-Opas

1) Motivaatiota hyvinvoinnin edistämiseen ja digitaalisen hyvinvointisovelluksen kokeilemiseen löytyy kaikilta tutkimukseen hakeutuneilta, niin työssäkäyville kuin haavoittuvassa asemassa olevilta ryhmiltä.

2) Tieteellinen näyttö sovelluksen vaikuttavuudesta lisäsi tutkimukseen osallistujien luottamusta sen hyödyllisyyteen.

3) Hyvinvointisovellusten tulisi tarjota mahdollisimman yksilöllinen mukautuvuus, sillä tarpeet vaihtelevat erityisesti haavoittuvien ryhmien osalta.

TURVA POLICY BRIEF: Asiakasturvallisuus ja vaikuttavuus sosiaalityössä/

Satu Luostarinen, Sanna Lähteinen, Janissa Miettinen & Aini Pehkonen

- Asiakasturvallisuus sisältää psyykkisen-, sosiaalisen-, taloudellisen- ja fyysisen osa-alueet; asiakkaan oikeus hyvään sosiaalihuoltoon
- Asiakasturvallisuuden vaarantuminen voi johtua: palvelujärjestelmästä, organisaatiosta, työntekijästä, asiakkaasta
- Vaarantuminen ilmenee: asiakkaan huono kohtelu, ammattihenkilön toiminnan puutteet, yhteistyön puutteet
- Vahinko: asiakkaan tuen tarpeisiin ei vastata, turvattomuuden kokemus, asiakas putoaa palvelusta
- Asiakasturvallisuusmittariston (pilotointi) tavoitteena on
 - tukea työntekijöiden arkea ja päätöksentekoa
 - varmistaa, että palvelumme ovat asiakkaille turvallisia ja luotettavia
 - tunnistaa asiakasturvallisuuden vahvuuksia ja kehittämiskohteita

TUKI Policy Brief: yhteisasiakkaiden palvelupolut

Anna-Sofia Holappa, Mika Kiela & Aini Pehkonen

- Pohjois-Savossa paljon palveluja käyttävistä muodostavat selvästi eriytyvän ryhmän, jossa palvelutarpeet ja kustannukset kasautuvat pienelle joukolle
- Näiden asiakkaiden palvelupolkujen pirstaleisuus on yhteydessä eri sektorien kokonaiskuormitukseen, mutta yhteys vaihtelee sektoreittain:
 - 1) erikoissairaanhoidon kuormitus on voimakkaimmin yhteydessä palvelupolkujen pirstaleisuuteen
 - 2) perusterveydenhuollon ja akuuttipalvelujen kokonaiskuormitus on korkeampi asiakasryhmässä, jolla palvelupolku sote-järjestelmässä on pirstaleisempi
 - 3) sosiaalihuollon kokonaiskuormitus on yhteydessä erityisesti perusterveydenhuollon sisäiseen palvelupolkujen pirstaleisuuteen

KOKEMUKSIA JA HAASTEITA MATKAN VARRELTA:

- 1) Virkavapaiden myöntäminen tutkimustyöhön** (jos tavoite lisätä rahoitusaktiivisuutta, tutkimustyötä, ja henkilöstön tutkimusosaamista: emme saa heitä tutkimustyöhön ilman tätä)
- 2) Työajan käyttö kirjoitusklinikoihin, tutkimusklubeihin tai koulutuksiin** (joissakin yksiköissä on kielletty osallistuminen)
- 3) Tutkimusohjelmistojen lisenssit**
- 4) Aineistojen yhteiskäyttö konsortioissa**
- 5) Tietoturvallisen alustan käyttö** (T3 käyttö erittäin kallista, suhteessa CSC)
- 6) Kirjallisuustietokantoihin pääsy** (kaikki HVA:n henkilöstö ei pääse)
- 7) Rekisteritutkimusten viivästymiset** (kustannuspaikan saa vasta kun on tutkimuslupa, joka saadaan vasta kun tietolupa, jota varten pitää palkata henkilö jne)
- 8) Aineistojen poiminnat tutkimustarkoitukseen** (rajallinen henkilöstöresurssi)

KIITOKSET!

“With us, the world will change – not by chance, but by evidence”

LISÄTIETOJA VAIKUTTAVUUSHANKKEISTA:

Hyvinvoinnin edistäminen ja perustason sote-palveluiden integraation vaikuttavuuden parantaminen (HYPE, RRP 2023-2025)

<https://pshyvinvointialue.fi/hype-hanke-pohjois-savo>

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

TAUSTA JA TAVOITTEET:

- **Tausta:** Puuttuu toimintamalli siitä, miten hyvinvointialueilla saadaan tuotettua asiakkaiden terveyttä ja hyvinvointia parantavia palveluja yhdenvertaisesti ja kustannusvaikuttavasti.
- **Kansallisen vaikuttavuuskeskus verkoston** tavoitteena oli juurruttaa vaikuttavuuden ajatus erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuoltoon, sosiaalipalveluihin sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluihin
- **Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja UEF Vaikuttavuuden talon yhteistyönä toteutimme alueella kehittämistoimenpiteitä, joissa levitimme koko maakunnan alueelle hyväksi havaittuja toimintamalleja:**
 - 1) Mielen hyvinvoinnin ja päihteettömyyden edistämiseksi ja**
 - 2) Tyypin 2 diabeteksen seuraamuksien vähentämiseksi sekä näihin liittyvän**
 - 3) Tiedolla johtamisen kehittämiseksi ja tukemiseksi**

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

Paljon palveluita käyttävien palveluketjun vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus (PALVA, RRP 2024-2025)

<https://pshyvinvointialue.fi/palva-tutkimushanke>

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

PALVA-tutkimus tehtiin yhdessä Itä-Suomen YTA:lla

DIAK

TAUSTA JA TAVOITTEET:

- **Tausta:** Ei tiedetä paljon palveluita käyttävien tai tarvitsevien taustalla olevista syistä ja mitkä interventiot sekä palveluketjut ovat vaikuttavia ja kustannusvaikuttavia sekä miten tätä tulisi mitata
- **Tavoitteet:** Tuottaa vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustietoa paljon palveluita käyttävien asiakkaiden hoidon jatkuvuuden ja oikea-aikaisuuden parantamiseksi sekä palveluiden johtamisen tueksi itäisellä yhteistoiminta-alueella (YTA).

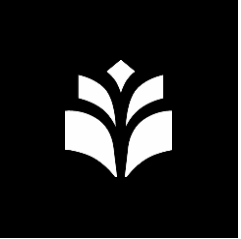
OSATUTKIMUKSET:

I osatutkimuksessa selvitetään sosiaali- ja terveydenhuollon koordinoimattoman monikäytön syitä ja palveluiden solmukohtia monimenetelmällisesti perustuen sekä rekistereistä että haastatteluista saatavaan tietoon. **(prof Pekka Mäntyselkä PSHVA & UEF)**

II osatutkimuksessa tutkitaan monisairaiden ja paljon palveluita käyttävien asiakasryhmien hoidon laatua, vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Monimuotoisten palveluprosessien tarkastelun perustana on sähköiset asiakasrekisterit. **(prof Tiina Laatikainen, Siun sote & UEF)**

III osatutkimuksessa tutkitaan monialaisen ja -ammattillisen tuen ja hoidon toimintamallien vaikuttavuutta paljon palveluita tarvitsevissa asiakasryhmissä huomioiden sosiaalihuollon palvelujen näkökulman. **(prof Aini Pehkonen, PSHVA & UEF)**

IV osatutkimuksessa testataan ja kehitetään sosiaalipalveluiden vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuusmittareita, joita itäisellä yhteistoiminta-alueella on käytössä. **(prof Tomi Mäki-Opas, PSHVA & UEF)**

PREWELL

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

Yksilöllinen mielen hyvinvoinnin edistäminen korkean riskin aikuisväestössä: toimijuus, pelillistäminen ja digitaalinen interventio (PREWELL, AKA 2024-2028)

Suomen
Akatemia

<https://uefconnect.uef.fi/prewell/>

TAUSTA JA TAVOITTEET:

- **Tausta:** Mielen terveysongelmat aiheuttavat paitsi yksilöllistä, sosiaalista niin myös taloudellista taakkaa yhteiskunnalle ympäri Eurooppaa. Mielen terveysongelmat ovat Pohjois-Savon maakunnassa korkeammalla tasolla verrattuna muuhun Suomen väestöön verrattuna.
- **Tavoitteet:** tarjota digitaalinen seulontatyökalu ja interventio, joiden avulla voidaan tehostaa mielen hyvinvointia rajoittavien tekijöiden ja toisaalta tukevien valmiuksien tunnistamista tarjoamalla yksilöllisiä päivittäisiä pieniä tekoja edistämään mielen hyvinvointia aikuisilla.

KONSORTIO:

Työpaketti 1: Mielen hyvinvoinnin mekanismit, teoria ja suositukset (koordinaattori PSHVA, yhteistyökumppanit UEF, ISPM, LSE & Kuopio)

Työpaketti 2: Tutkimukseen pohjautuvan BitHabit-työkalun testaus ja kehitys (koordinaattori Wellpro, yhteistyökumppanit PSHVA, UEF, VTT)

Työpaketti 3: Intervention vaikuttavuus (koordinaattori PSHVA, yhteistyökumppanit UEF, ISPM & Wellpro)

Työpaketti 4: Toimenpiteen kustannusvaikuttavuus (koordinaattori UEF, yhteistyökumppanit PSHVA ja LSE) yhteistyökumppanit UEF, ISPM & Wellpro)

Asiakasturvallisuus ja vaikuttavuus paljon palveluja tarvitsevien aikuisten asiakasprosesseissa (TURVA) -tutkimushanke

<https://pshyvointialue.fi/turva-tutkimushanke>

Tausta ja tavoitteet:

- **Tausta:** Asiakasturvallisuudesta ja sosiaalityön vaikuttavuudesta tiedetään vasta vähän erityisesti paljon palveluja tarvitsevien aikuisten asiakkuuksissa ja tutkimustiedolle on selkeä tarve hyvinvointialueilla. Asiakkaiden käyttämät palveluverkostot voivat muodostua laajoiksi, kun elämää kuormittavat samanaikaisesti useat huolet. Asiakkuuden pirstaloituessa useisiin eri palveluihin, kokonaisvastuuta asiakasprosessissa ja asiakasturvallisuuden toteutumisesta on vaikea todentaa. Paljon palveluja tarvitsevat ovat haavoittuvassa asemassa oleva asiakasryhmä, mikä korostaa palvelujärjestelmän ja ammattihenkilöiden vastuuta tämän asiakasryhmän sosiaalisten oikeuksien varmistamisessa ja palvelutarpeisiin vastaamisessa.
- **Tavoitteena** on tarkastella:
 - Mistä tekijöistä sosiaalityön asiakasturvallinen ja vaikuttava asiakasprosessi rakentuu asiakastietojen perusteella paljon palveluja tarvitsevissa asiakkuuksissa?
 - Miten sosiaalityöntekijät jäsentävät asiakasturvallisuutta, omavalvontaa ja vaikuttavuutta osana paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden sosiaalityön asiakasprosessin eri vaiheita?

Tutkimuskonsortio:

- Tutkimushankkeessa tutkitaan asiakasturvallisuutta, omavalvontaa ja sosiaalityön vaikuttavuutta osana aikuissosiaalityön työprosessia paljon palveluja tarvitsevissa asiakkuuksissa. Hankkeen hallinnoijana toimii **Pohjois-Savon hyvinvointialue** ja hankkeessa tehdään yhteistyötä **Lapin hyvinvointialueen, Itä-Suomen yliopiston ja Lapin yliopiston kanssa.**
- **Tutkimushanke koostuu kolmesta työpaketista, jossa asiakasturvallisuutta ja vaikuttavuutta tarkastellaan seuraavia aineistoja hyödyntäen:**
 - Asiakirja-aineisto
 - Sosiaalityöntekijöiden haastattelut
 - Aikuissosiaalityön työntekijöille kohdennetut työpajat